

Dyddiad y cyfarfod :	18 Chwefror 2025
Pwnc	Diweddariad ar y gwaith o resymoli cyflwyno gwybodaeth i Gynghorwyr
Argymhelliad	Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth <ul style="list-style-type: none">• am sylwadau ar y datblygiadau hyd yma• I gefnogi'r egwyddor o neilltuo un diwrnod penodol y mis ar gyfer sesiynau hyfforddiant ac un diwrnod y mis ar gyfer cynnal y rhaglen hyfforddiant.
Swyddog Cyswllt:	Vera Jones, Rheolwr Democratiaeth ac Iaith
Beth yw'r cefndir ac ystyriaethau perthnasol?	
<p>1. Adroddwyd i gyfarfod diwethaf y pwyllgor hwn ar 11 Tachwedd 2024 fod y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth wedi nodi'r canlynol fel blaenoriaeth ar gyfer 2024/25:</p> <p><i>“Rhesymoli'r rhaglen hyfforddiant a rhaglen briffio ar gyfer Cynghorwyr er mwyn gwneud y defnydd gorau o amser Cynghorwyr ac adnoddau'r Cyngor.”</i></p>	
<p>2. Adroddwyd hefyd ar ein bwriad i geisio rhesymoli'r ceisiadau i gyflwyno gwybodaeth i Gynghorwyr sy'n ein cyrraedd. Nodwyd y bwriad i geisio gwneud gwell defnydd o'r rhaglen hyfforddiant, sesiynau briffio, fforymau ardal a'r bwletin gwybodaeth i Aelodau. Roedd hyn yn ymateb i sylwadau ynghylch gofynion uchel ar Gynghorwyr a nifer yn nodi eu bod yn 'boddi' yn sgil yr holl ofynion a chynigion.</p>	
<p>3. Mae atodiad 1 yn nodi ar ffurf deiagram y trefniadau newydd a gafodd eu cymeradwyo gan y Pwyllgor ar 11/11.2024. Mae'r tabl isod yn esbonio'r trywydd posib ar gyfer eitemau:</p> <ul style="list-style-type: none">• SESIYNAU BRIFFIO –diweddariad ar bwnc gweithredol penodol sy'n berthnasol i'r holl aelodau/ materion traws sirol. Lle i ystyried rhesymoli'r niferoedd/dyddiadau ee 1 diwrnod y mis.• FFORYMAU ARDAL – Mae'r agenda ym mherchnogaeth yr aelodau etholedig yn gyfredol. Awgrymir defnyddio'r Fforymau Ardal i gyflwyno gwybodaeth/materion perthnasol i ardaloedd penodol, lle byddai'r sgwrs/trafodaeth yn amrywio o ardal i ardal	

- RHAGLEN DYSGU A DATBLYGU AELODAU – Gwybodaeth i alluogi'r Cynghorwyr i gyflawni eu rôl. Ystyrir yr hyfforddiant 'craidd' yn allweddol ac felly nid yw'n ystyriaeth yma. Bydd ceisiadau am hyfforddiant 'ychwanegol' a 'datblygol' yn cael eu hystyried.
- MEWNRWYD AELODAU A BWLETIN AELODAU – mae angen gwneud gwell defnydd o'r adnodd a hybu ei ddefnydd ymysg aelodau. Mae lle i geisio ystyried creu nodyn gwybodaeth yn unig, heb yr angen am gynnal sesiwn briffio o gwbl.
- Gweithredu fel 'postman' ar gyfer materion hyfforddiant sy'n codi gan eraill ee Uned Ddata, WLGA hy gyrru'r wybodaeth ymlaen at y Cynghorwyr yn unig. Rydym yn ymwybodol fod nifer o gynigion yn cyrraedd Cynghorwyr yn uniongyrchol gan asiantaethau allanol, ac nid oes gennym fodd o reoli'r swmp ebyst hyn.

Beth yw'r datblygiadau ers y cyfarfod diwethaf?

4. Trefniadau penodol – mae gwaith wedi digwydd yn fewnol i sefydlu trefniadau i gyflwyno ceisiadau ar gyfer cynnal sesiynau ac/neu gyflwyno gwybodaeth i Aelodau. Bellach mae pob cais i fod i'w anfon at un ebost mewnol ac yna mae tîm bychan yn cyfarfod yn fisol i adnabod y datrysiad gorau ar gyfer y ceisiadau hyn. Mae hyn yn gam mawr ymlaen o fod yn trefnu digwyddiadau ar sail ad hoc. Mae nifer o geisiadau wedi ein cyrraedd eisoes, ond rydym yn ymwybodol fod rhai digwyddiadau wedi llithro trwy'r rhwyd.
5. Rhaglen hyfforddiant - Mae gwaith yn mynd ymlaen ar resymoli'r rhaglen Dysgu a Datblygu Aelodau, y rhaglen hyfforddiant. Mae diffiniad clir ar gyfer
 - hyfforddiant craidd - disgwyliad i bob Cynghorydd gyflawni y 7 maes blaenoriaeth, ynghyd â hyfforddiant sy'n angenrheidiol i'w gyflawni cyn cael eistedd ar bwyllgorau penodol (ee Pwyllgor Cynllunio, pwyllgor trwyddedu ayyb),
 - 'hyfforddiant ychwanegol' – hyfforddiant tu allan i'r 7 maes craidd
 - 'hyfforddiant datblygiadol' – ar gyfer datblygiad personol Aelodau Etholedig
6. Adroddwyd yn flaenrol fod nifer o sesiynau wedi gorfod cael eu canslo yn sgil niferoedd isel yn mynychu, gan amlygu'r gwastraff adnoddau gan y swyddogion sy'n cynnal y sesiynau, y cyfieithwyr sy'n mynychu'r hyfforddiant a'r swyddog sy'n eu trefnu. Bellach, cynhaliwyd y sesiwn olaf ar gyfer y meysydd hyfforddiant craidd, gyda'r hyfforddiant ar gael ar recordiad ar lein i'r rhai sy'n parhau i fod heb eu cyflawni (mae adroddiad ar wahan yn ymhelaethu ar hyn). Yn ogystal, sefydlwyd yr egwyddor i

beidio cynnal hyfforddiant pan fo llai na 5 wedi cofrestru er mwyn sicrhau effeithlonrwydd ein cyrsiau.

7. Sesiynau Gwybodaeth - Mae'r trefniadau newydd wedi esgor ar well trefn o ran cynnal sesiynau gwybodaeth. Sefydlwyd yr egwyddor i gynnal sesiynau o hyd at awr ar bynciau lle mae datblygiadau pwysig i'r holl Aelodau fod yn ymwybodol ohonynt, ac sy'n berthnasol ar draws Gwynedd gyfan. Fel mae'n digwydd, mae wedi bod yn gyfnod prysur o ran materion yn codi, gyda nifer o sesiynau wedi eu trefnu (gweler y rhestr isod). Fodd bynnag, rydym wedi gwrthod rhai, neu eu cyfeirio at y Fforymau Ardal am sgwrs mwy synhwyrol, neu ofyn am nodyn briffio byr i'w gynnwys yn y bwletin gwybodaeth i'r Aelodau.
8. Rydym yn parhau i ddatblygu ein trefniadau ac yn dysgu gwersi wrth i'r datblygiadau fynd yn eu blaen. Noder fodd bynnag, tra'n ceisio rhesymoli'r llwyth gwaith i Gynghorwyr ei fod wedi golygu anghenion ychwanegol i swyddogion yn sgil yr angen i recordio'r sesiynau, i adnabod 'Cadeirydd' i ambell sesiwn, a'r angen i drafod a symud dyddiadau gyda swyddogion wrth gynllunio'r rhaglen.
9. Mae'r tabl isod yn nodi'r sesiynau briffio sydd wedi eu cynnal ers mis Hydref 2024:

PWNC	DYDDIAD
Eitemau i'w cadarnhau	19/03/2025
Sesiwn briffio – Strategaeth Ariannol	28/01/2025
Gweithdai i'r holl Aelodau – strategaeth Ariannol ac arbedion (dim recordiad o'r gweithdy)	09 & 10/01/2025
Premiwm Treth Cyngor – effaith y premiwm treth Cyngor ar ail gartrefi ac iddo gwag hirdymor yng Ngwynedd	20/11/2024
Uchelgais Gogledd Cymru – cyflwyniad i waith Cydbwyllgor Corfforedig y Gogledd	13/11/2024
Sefyllfa Ariannol a Phleidlais Sengl Drosglwyddiadwy	16/10/2024

10. Fforymau Ardal – nodwyd hefyd y byddai rhai materion yn cael eu cyfierio i'r Fforymau Ardal er mwyn caniatáu gwell trafoaeth ar faterion lleol yn y Fforymau Ardal. Roedd rhaglenni'r fforymau ar gyfer cylch

Chwefror/Mawrth eisoes yn eithaf llawn, fodd bynnag, mae'r Adran Priffyrdd am gyflwyno 'Rhaglen waith ail-wynebu Gwasanaeth Cynnal Priffyrdd' i'r cyfarfodydd hyn.

11. Mae gwaith pellach i'w wneud o ran sicrhau gwell defnydd o'r Fforymau Ardal, ond bydd hyn yn cymryd amser i dreiddio i'r rhaglenni unigol.
12. Arall – mae rhai eitemau, a fyddai wedi cael eu cynnal o ystyried trefniadau ad-hoc y gorffennol wedi eu gwrthod. Bydd taflen wybodaeth yn cael ei chreu i'w gosod ar y mewnwyd Aelodau, a thynir sylw at hyn yn y bwletin Aelodau.

Beth yw'r camau nesaf?

13. Byddwn yn parhau i weithredu i geisio rhesymoli'r hyn sy'n cael ei gyflwyno fel gwybodaeth i Aelodau, gan geisio taro'r balans o gyflwyno'r materion cywir, mewn modd amserol, ond heb roi gormod o wybodaeth ar yr un pryd.
14. Yn sgil y gwaith hyd yma, un o'r heriau sydd wedi eu hadnabod yw ein gallu i ymateb yn hyblyg pan fo materion pwysig yn codi yn aniswyl (boed fel rhan o'r rhaglen hyfforddiant neu ar gyfer cyflwyno gwybodaeth). Mae adnabod 'dyddiad rhydd' pan nad oes pwyllgor neu gyfarfod arall eisoes wedi ei drefnu yn profi i fod yn her.
15. Mewn ymateb i hyn, rydym wedi ystyried adnabod un dyddiad y mis ar gyfer cynnal sesiynau briffio (gallai olygu 2 sesiwn briffio ar yr un diwrnod) ac un diwrnod y mis ar gyfer cynnal y rhaglen hyfforddiant. Y bwriad yw nodi'r dyddiadau yma fel rhan o'r calendr pwyllgorau fel eu bod yn hysbys i bawb o flaen llaw. Noder fodd bynnag, nad oes gwarant fod y trefniant yma am lwyddo gan fod argaeledd swyddogion neu hyfforddwyr allanol i gyflwyno ar y dyddiadau hyn am fod yn her ar yr ochor arall.

Argymhelliad

16. Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth
 - Am sylwadau ar y datblygiadau hyd yma
 - I gefnogi'r egwyddor o neilltuo un diwrnod penodol y mis ar gyfer sesiynau hyfforddiant ac un diwrnod y mis ar gyfer cynnal y rhaglen hyfforddiant.